EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.7.2022
COM(2022) 333 final

# RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

## om medlemsstaternas åtaganden om att skapa förtroende för statistiken i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 av den 11 mars 2009 om europeisk statistik

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET**

**om medlemsstaternas åtaganden om att skapa förtroende för statistiken i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 av den 11 mars 2009 om europeisk statistik**

# 1. INLEDNING

## 1.1. Förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik

Det här är den tredje rapporten som kommissionen upprättat i enlighet med förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik[1], särskilt artikel 11.4 där följande fastställs:

*”Medlemsstaternas åtaganden ska regelbundet övervakas av kommissionen på grundval av de årsrapporter som medlemsstaterna skickar in och ska uppdateras vid behov.*

*[...]*

*Kommissionen ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om offentliggjorda åtaganden och i förekommande fall lägesrapporter senast den 9 juni 2018 och därefter vartannat år.”*

Den första rapporten offentliggjordes 2018[2] och den andra 2020[3].

## 1.2. Åtaganden om att skapa förtroende för statistiken

Idén om ”åtaganden om att skapa förtroende för statistiken” (*åtaganden*) har sin grund i strävan att förbättra ramen för kvalitetsledning för statistiken. Detta beskrivs för första gången i ett meddelande från kommissionen 2011[4]. Konceptet syftar till att göra de nationella regeringarna medansvariga för sina länders efterlevnad av riktlinjerna för europeisk statistik (*riktlinjerna*)[5].

I riktlinjerna fastställs normer för utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik. De grundas på 16 principer som avser den institutionella miljön, processerna för statistikframställning och de statistiska produkterna. Syftet är att säkerställa att europeisk statistik inte bara är relevant, aktuell och korrekt utan även uppfyller principerna om yrkesmässigt oberoende, opartiskhet och objektivitet. Åtagandena utgör en tidigare saknad länk mellan riktlinjerna och medlemsstaternas regeringar.

Enligt artikel 11.3 i förordning (EG) nr 223/2009 är åtagandet ett instrument som vidare ska ”syfta till att säkra allmänhetens förtroende för europeisk statistik och framsteg i genomförandet av de statistiska principer som anges i riktlinjerna”. Åtagandena ska antas av både medlemsstaterna och kommissionen.

---

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 av den 11 mars 2009 om europeisk statistik och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG, Euratom) nr 1101/2008 om utlämnande av insynsskyddade statistiska uppgifter till Europeiska gemenskapernas statistikkontor, rådets förordning (EG) nr 322/97 om gemenskapsstatistik och rådets beslut 89/382/EEG, Euratom om inrättande av en kommitté för Europeiska gemenskapernas statistiska program (EUT L 87, 31.3.2009, s. 164).

2 COM(2018) 516 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1574866259293&uri=CELEX:52018DC0516.

3 COM(2020) 278 final: EUR-Lex - 52020DC0278 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

4 KOM(2011) 211.

5 Riktlinjer för europeisk statistik 2017.

I skäl 17 i ändringsförordning (EU) 2015/759[6] fastställs också att åtagandena bör ”inbegripa särskilda åtaganden från den medlemsstatens regerings sida om att förbättra eller bibehålla villkoren för riktlinjernas genomförande”.

### 1.3. Det europeiska statistiksystemets (ESS) inbördes utvärderingar

Eurostat och de nationella statistikmyndigheterna i alla medlemsstater och Eftaländer bildar tillsammans ett partnerskap för framställande av europeisk statistik som kallas det europeiska statistiksystemet (ESS). I syfte att garantera kvaliteten på statistiken har medlemmarna i ESS inrättat en kvalitetsram med riktlinjerna som hörnsten. Förutom åtagandena är ESS inbördes utvärderingar, som regelbundet genomförs för att bedöma hur medlemmarna följer riktlinjerna, ett viktigt instrument för att säkerställa genomförandet av den gemensamma kvalitetsramen och därmed kvaliteten på den europeiska statistiken.

ESS inbördes utvärderingar genomförs regelbundet och omfattar självbedömningar, landsbesök och en rapport om den inbördes utvärderingen för varje utvärderat land med rekommendationer om förbättringar, som följs upp genom förbättringsåtgärder och Eurostats årliga övervakning av dessa. Två tidigare omgångar av inbördes utvärderingar har genomförts, från 2006 till 2008 och från 2013 till 2015. Den tredje omgången löper från 2021 till 2023.

## 2. ÖVERSIKT ÖVER ÅTAGANDEN OCH LANDSRAPPORTER

### 2.1. Allmänna bestämmelser

Enligt artikel 11 i förordning (EG) nr 223/2009 ska medlemsstaterna fastställa och offentliggöra ett åtagande, eller åtminstone till kommissionen överlämna och offentliggöra en lägesrapport om genomförandet av riktlinjerna och de insatser som gjorts för att fastställa ett åtagande.

Åtagandena övervakas regelbundet av kommissionen på grundval av de årsrapporter som medlemsstaterna skickar in.

### 2.2. Åtagandenas form

Förordning (EG) nr 223/2009 fastställer inte några regler om vilken form åtagandena bör ha. Åtagandena måste dock innehålla specifika politiska åtaganden och presenteras och utarbetas på ett sätt som säkerställer de rätta förutsättningarna för statistik av hög kvalitet.

Medlemsstater som anser att åtagandet innefattas i vissa delar av deras respektive lagstiftning hänvisar normalt till de särskilda rättsliga bestämmelser som är relevanta för att förbättra eller bibehålla villkoren för riktlinjernas genomförande och rapporterar om den senaste utvecklingen. Medlemsstater som har fastställt specifika åtaganden har informerat kommissionen om detta och offentliggjort åtagandena.

I avsnitt 2.2.1 nedan finns en översikt över befintliga åtaganden för vilka betydande utveckling har rapporterats under 2020 och 2021:

[6] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/759 av den 29 april 2015 om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik (EUT L 123, 19.5.2015, s. 90).

### *2.2.1. Åtaganden som innefattas i nationell lagstiftning*

**Kroatien:** Den nya lagen om officiell statistik trädde i kraft i mars 2020[7]. Lagen ger den kroatiska statistikbyrån det yrkesmässiga oberoende och det stöd den behöver för att bibehålla och förbättra villkoren för genomförandet av riktlinjerna.

Bestämmelserna om utnämning och entledigande av generaldirektören har förbättrats och bestämmelser om samarbete och samordning inom statistiksystemet samt en ny finansieringsgrund har utarbetats. Betydande framsteg rapporterades när det gäller det planerade specifika åtagandet.

**Tjeckien:** Åtagandet offentliggjordes den 28 februari 2018[8]. Under 2020 och 2021 fortsatte regeringen att fullt ut iaktta principen om yrkesmässigt oberoende för den tjeckiska statistikbyrån, som i sin tur aktivt främjade principer om yrkesmässigt oberoende och agerade i enlighet med dessa.

**Danmark:** Under 2020 och 2021 utarbetade riksstatistikern nya obligatoriska kvalitetsriktlinjer som bygger på riktlinjerna, och som omfattar övervakning och rapportering till regeringen. Dessa riktlinjer bildar grunden för ett nationellt verkställighetsförfarande.

**Finland**: Den relevanta nationella statistikakten håller på att omarbetas och ska läggas fram för parlamentet under 2022.

**Frankrike:** Processen för att förankra statistikens yrkesmässiga oberoende i lagen har gjort goda framsteg. Kulturministeriet har redan ändrat förordningen i enlighet med detta. Vad gäller resursernas tillräcklighet undertecknades ett flerårigt avtal som säkerställer att målen kan uppnås och den interna förvaltningen förbättras. ESS inbördes utvärdering på plats ägde rum redan 2021[9].

**Italien:** ESS inbördes utvärdering på plats kommer att äga rum i slutet av 2022. Under 2020 och 2021 uppdaterades statistikbyråns kvalitetspolicy, kvalitetskommittén ombildades och den andra utgåvan av riktlinjerna för italiensk statistik godkändes. Dessutom fortsatte arbetet med att inrätta ett specifikt åtagande.

**Nederländerna:** Många åtgärder vidtogs under 2020 och 2021 för att förbättra efterlevnaden av riktlinjerna. Exempelvis införde statistikmyndigheten i Nederländerna under 2020 en ny personalstrategi för perioden 2020–2025 och erhöll flera ISO-certifieringar.

**Spanien:** Åtagandet har genomförts som del av den nationella statistikplanen för perioden 2021–2024 och de efterföljande årliga programmen. På en särskild webbplats som drivs av den nationella statistikbyrån finns en sammanfattning för allmänheten av åtagandet, med länkar till fleråriga planer och årliga program sedan 2016[10].

**Slovakien:** Åtagandet är en del av lagen om statlig statistik[11]. Lagen ändrades 2021 för att förtydliga detta och för att genomföra principerna i riktlinjerna.

---

7 Officiell tidning nr 25/20.

8 https://www.czso.cz/csu/czso/commitment-on-confidence-in-statistics-in-the-czech-republic.

9 Dokumentet finns på: europa.eu.

10 INE – MetodologiaYEstandares – Initiatives of promotion and application of the European statistics Code of Practice.

11 Artikel nr 540/2001.

Övriga medlemsstater som anser att åtagandet ingår i nationell lagstiftning och som inte har rapporterat några större förändringar de senaste två åren omfattar: **Österrike, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Polen och Portugal**.

### *2.2.2. Specifika åtaganden*

**Bulgarien:**

Det enda nya specifika åtagandet sedan den senaste rapporten antogs av Bulgariens regering i december 2021[12]. I det tillkännages att det nationella statistiksystemet följer principerna i riktlinjerna, försäkras att den officiella statistiken är oberoende och ges uttryck för regeringens engagemang för kvaliteten i de statistiska uppgifter som tas fram av den nationella statistikbyrån, vilket kommer att öka den bulgariska statistikens trovärdighet.

**Specifika åtaganden som beskrivits i tidigare rapporter:**

Grekland: Åtagandet[13] undertecknades 2012.

Sverige: Åtagandet[14] presenterades i regeringens budgetproposition för 2017.

Slovenien: Regeringen antog åtagandet[15] 2017.

Irland: Regeringen antog åtagandet[16] 2017.

Belgien: Åtagandet[17] offentliggjordes 2017.

Rumänien: Regeringen antog åtagandet[18] 2017. Rumänien rapporterade att man under 2020 och 2021 vidtagit ytterligare åtgärder för att säkerställa statistikbyråns oberoende och anslå tillräckliga resurser. Man har även infört nya policyer och metoder för digitalisering, dataskydd och bättre användning av administrativa data.

Malta: Åtagandet[19] undertecknades 2018.

Cypern: Åtagandet undertecknades 2018 och offentliggjordes[20] tillsammans med en sammanfattning för allmänheten. Cypern rapporterade att efter en omarbetning av den nationella statistiklagen 2021 planeras en översyn av åtagandet.

**EES-länder, Eftaländer och kandidatländer:**

---

12 https://nsi.bg/en/content/19201/basic-page/commitment-confidence-statistics.

13 https://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (endast tillgänglig på engelska).

14 https://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf och https://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (endast tillgänglig på svenska). Se även sidorna 28 och 29 i Sveriges officiella statistik – årlig rapport för 2017 https://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf.

15 https://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (endast tillgänglig på engelska och slovenska).

16 https://www.cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (endast tillgänglig på engelska).

17 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (tillgänglig på engelska, franska, tyska och nederländska).

18 https://insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (endast tillgänglig på rumänska).

19 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx och https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (endast tillgänglig på engelska).

20 Commitment on Confidence in Statistics (cystat.gov.cy)

Island, som deltar i ESS i egenskap av EES-land, har också gjort ett specifikt åtagande[21]. Schweiz, som deltar i ESS på bilateral basis, rapporterade i detalj om de nationella åtgärder som säkerställer efterlevnad av riktlinjerna. För närvarande klargörs även hur ett formellt åtagande kan utarbetas. Tre länder på västra Balkan har formellt antagit åtaganden: Albanien 2017, Montenegro 2018 och Nordmakedonien 2018.

## 3. SLUTSATS

Införandet av åtaganden har tydligt haft den önskade effekten att få medlemsstaternas regeringar att åta sig att följa riktlinjerna och har lett till ett ökat förtroende för officiell statistik bland allmänheten i hela EU samt i EES-området och grannländerna. Regeringarna har gjort betydande förbättringar av statistiklagstiftning och har offentliggjort sina åtaganden för att säkerställa att principerna i riktlinjerna följs.

Allt fler länder har tagit fram specifika åtaganden eller håller på att göra det, även om en majoritet fortfarande anser att åtagandet är en del av statistiklagstiftningen. Det är tydligt att förberedelseprocessen tar tid, framför allt på grund av att det behövs ett politiskt beslut.

Den pågående tredje omgången av ESS inbördes utvärderingar, som ska vara genomförd senast 2023, är för närvarande den viktigaste åtgärden för att stödja efterlevnaden av riktlinjerna och visa på den höga kvaliteten på europeisk statistik samt för att identifiera ytterligare förbättringar. Mekanismen för ESS inbördes utvärderingar kan ses som ytterligare en stödpelare för åtagandena, eftersom den innebär en regelbunden utvärdering av de nationella statistikmyndigheternas eget åtagande att följa riktlinjerna. Med tanke på den starka kopplingen mellan de två processerna kan man förvänta sig ändringar av åtagandena från den nuvarande omgången inbördes utvärderingar, och rapporteringen kommer sannolikt att kopplas samman igen.

Totalt sett står det klart att det finns en hög medvetenhet hos både regeringar och nationella statistikmyndigheter i hela EU om vikten av att säkerställa allmänhetens förtroende för europeisk statistik genom bättre efterlevnad av principerna. Det står också klart att villkoren för genomförandet av riktlinjerna löpande förbättras.

[21] https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=de627e49-2146-45cb-b1eb-969072b8deac.